

Az admirális hava

(regényrészlet)

Április 10.

Lassan kezd megváltozni az éghajlat. Úgy látszik, közeledünk a hegyekhez. A sodrás itt erősebb, a folyó medre pedig keskenyebb. Reggelente közelebről hallatszik a madarak éneke, és a növényzet illata is jobban érezhető. Egyre inkább kiérünk az őserdő vattás nyirkosságából, amely eltompítja az érzékeket, és megmásít minden hangot, illatot és formát körülöttünk. Az éjszakai szellő errefelé már nem olyan forró és nehéz, mint korábban, amikor halálos és ragacsos lehelete miatt nem jött álom a szemünkre. Ma hajnalban volt viszont egy különös álmom, egy régi álomsorozat folytatása. Ezek az álmok korábban mindig olyankor jöttek elő, amikor forró banánültetvények, sebes vízü folyók, végtelen éjszakai esők áztatta tájak felé közeledtem. Olyan álmok ezek, amelyekben a boldogság előérzete különleges energiával áraszt el, átmeneti, rövid boldogság lesz, tudom, és ezt a bizonyosságot hirtelen váltja fel a jól ismert kudarc érzése. De egy ilyen kis fuvallat is elég, hogy megtartson az összeomló tervek káoszában és a kalandok csódtömegében, amelyek kitöltik az életem, pedig ebből a boldogságból alig marad meg valami, csak a kilátás, hogy egyszer jobbra fordul minden. Azt szoktam álmodni, hogy részese vagyok egy történelmi pillanatnak, nemzeti sorsfordulónak, és a kritikus pillanatban éppen az én véleményem vagy tanácsom befolyásolja döntően az események alakulását. Álmomban határozott a fellépésem, a megoldás pedig, amit felvetek, káprázatosan helytálló, ilyenkor újra hinni kezdek saját képességeimben, elmúlnak a kétségeim, és ez a felszabadult érzés olyan erővel kerít hatalmába, hogy amikor felébredek, napokig erőt ad.

Most azt álmodtam, hogy Napóleonnal találkozom a waterloo-i csata utáni napon, Genappes-ban vagy a környékén, egy flamand stílusú vidéki házban. A Császár néhány segédje és pár civil társaságában sétál fel-alá egy kapott bútorokkal berendezett szobában.

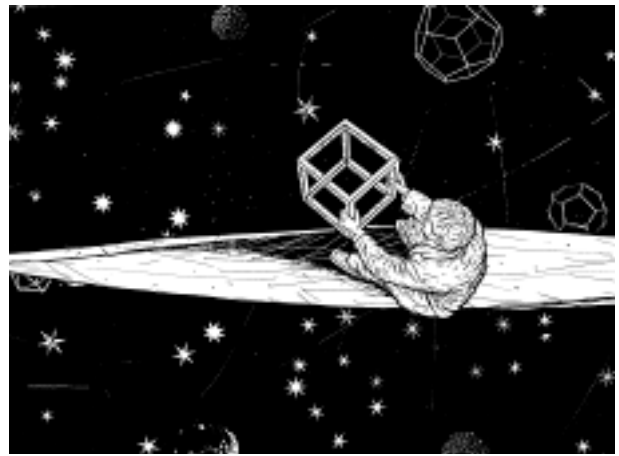
Szórakozottan üdvözlöl és folytatja a járkálást. „Mit szándékozik tenni, Sire?” – kérdezem kedves és határozott hangon, mint aki régről ismeri. „Feladom magam az angoloknak. Becsületes katonák. Anglia mindig is az ellenségem volt, tisztelnek engem, csak ők garantálhatják a biztonságomat és a családomét.” „Ez súlyos hiba lenne, Fenség” – válaszolom ugyanolyan határozottan, mint az imént. Az angolok becsületszavára nem lehet adni, tengeri csatáikban is mindig aljas cseleket vetnek be, mint a legcinikusabb kalózok. Szigetlakók, és ezért senkiben sem bíznak, mindenki ellenléte látnak.” Napoleon erre elmosolyodik és megkérdezi: „Talán elfelejtette, hogy korzikai vagyok?” Magabiztosságomból kicsit kizökkent saját tapintatlanságom, de aztán megint összezedem magam, és újabb érveket sorolok amellest, hogy meneküljön Dél-Amerika vagy a Karib-szigetek felé. A jelenlevők közül többen bekapcsolódnak a vitába, a császár pedig rövid habozás után elfogadja javaslatomat.

Egy kikötő felé utazunk, amely Stockholmra emlékeztet, ott pedig gőzhajóra szállunk Dél-Amerika felé, oldalkeres járgányra, amin van még némi vitorlázat is, a kazán munkáját segítő. Napoleon valami megjegyzést tesz erre a különös találmányra, mire én elmondom neki, hogy Dél-Amerikában már évek óta használják ezt a fajta hajót, sokkal gyorsabb és biztonságosabb, mint a régiek, az angolok biztosan nem fognak utolérni. „Hogy hívják a hajót?” – kérdezi Napoleon bizalmatlanul, de azért kíváncsian. „Sucre tábornagy nevét viseli, uram” – válaszolom. „És ki volt ez a katona? Még sohasem hallottam a nevét.” Elmesélem neki az ayacuchói tábornagy történetét és azt, hogyan gyilkolták meg aljas módon a Berruecos hegyen. „És maga oda akar engem elvinni?” – csattan fel Napoleon és bizalmatlanul mered rám. Megparancsolja tisztjeinek, hogy tartóztassanak le, mire ők rám vetik magukat, de ebben a pillanatban a felpörgő motor robajától a lélegzetük is eláll, és dermedten nézik a kéményből felszálló, sűrű fekete füstöt. Felébredek. Egy ideig még marad a megkönnyebbülés, hogy megmenekültem, és az elégedettség, hogy jó tanácsot adtam a császárnak, így elkerülheti a nyomor és megaláztatás éveit Szent Heléna szigetén.

Április 17.

Ma délután helyszínekről álmodtam. Olyan helyekről, ahol hosszú, üres órákat töltöttem el, mégis van valamilyen titkos jelentőségük. Mintha próbálnának rávezetni valamire. Az a tény, hogy ezekről a helyekről álmodtam, önmagában is elég sokatmondó, de valahogy mégsem tudom megfejteni az üzenetüket. Talán ha felsorolom, rájövök:

Bourbonnais. Kisvárosi vasútállomás váróterme. A vonat éjfél után áll majd meg itt. A gázkályha nem fűti ki eléggé a termet, mocsári bűz árad belőle, beleivódik az ember ruhájába, és a nyirkos falakon megül. Három plakát hirdeti Nizza nevezetességeit, a breton tengerpart természeti csodáit és a télisport-lehetőségeket Chamonix-ban. A plakátok megkoptak, és csak fokozzák a hely szomorúságát. A terem üres. A kis trafik is le van zárva egy szakadt fémráccsal, nappal kávé is árulnak itt, hozzá péksüteményt, amit a legyeketől üvegharanggal védenek, az üvegen gyanús zsírfoltok és porréteg. A pad, amelyen ülök, olyan kemény, hogy lehetetlen akár rövid időre is elaludnom. Időnként próbálkozom máshogy helyezkedni és elnézem a trafik kirakatát meg a kifakult újságok címlapját egy szintén fémráccsal lezárt üveglap alatt. Valaki megmozdul odabent. Tudom, hogy ez lehetetlen, mert a bódé egy sarokban van, és a túloldalról egyáltalán nincs ajtaja. Mégis egyre nyilvánvalóbb, hogy valakit bezártak oda. Int nekem, mosolyt látok kirajzolódni egy homályos arcon, nem tudom megállapítani, férfi-e vagy nő. A hidegtől és a sok üléstől elgémberedett lábbal megindulok felé. Az a valaki odabentről érthetetlen szavakat mormol. Oda-

Orosz István grafikái

szorítom az arcom a rácsra, és tisztán hallok a suttogást: „Messzebb, talán.” Bedugom ujjam a rácson, és megpróbálom elhúzni a reteszt, de ebben a pillanatban valaki belép a váróterembe. Rámeredek: egyenruhás biztonsági őr. Félkarú, uniformisának egyik ujját biztosítótűvel tűzték fel a mellkasára. Gyanakodva néz rám, és köszönes nélkül odamegy a fűtőtesthez melegedni, láthatólag meg akarja mutatni, azért van itt, hogy mindenfajta szabálysértésnek elejét vegye az állomáson. Visszaülök előbbi helyemre, leírhatatlanul zaklatott állapotban, szívem majd kiugrik a helyéről, torkom száraz, és elárad bennem a bizonyosság, hogy félrehallottam egy megismételhetetlen és döntő fontosságú üzenetet.

Mocsaras vidéken szünyograjok keringnek, hol közelebb jön egy-egy szünyogfelhő, hol hirtelen eltávolodik, szédítő spirálban. Észreveszem egy nagy utasszállító hidroplán roncsait: Latécoere 32-es. A pilótafülke egészen ép. Bemászom és leülök az egyik gyékényülésbe, még a lehajtható kisasztal is megvan. A gép belsejét oldalról teljesen benőtte a növényzet, a tetőről is indák lógnak, rajtuk sárga, erős illatú virágok, szinte világítanak, a guayacánfa virágaira emlékeztetnek, kecsesen csüngenek. Már rég leszereltek mindent, amit bármire is lehet használni. Oda-bent nyugodt és langyos a levegő, csábít, hogy elidőzzön az ember egy kicsit. Az egyik ablaknyíláson, amelyből évek óta hiányzik az üveg, nagy madár repül be: csillógó rézszínű a tolla, csőrén narancssárga folt. Leszáll egy üléstámlára, hárommal előttem, és rám néz: tekintete is fémesen csillog. Hirtelen belekezd egy emelkedő trillába, majd gyors skálázás visszafele, mintha a jelenlétem miatt nem tudná befejezni a dallamot, ami pedig olyan virtuóznak indult. Felszáll a plafon felé, és verdesve keresi a kijáratot, amikor pedig megtalálja és kirepül, éneke ott visszhangzik még egy ideig a gép belsejében, az indák között, én pedig úgy érzem, hogy rám száll az ártó varázslat, mint azokra, akik számukra tiltott helyre lépnek be. Csak egy kicsit fordul a kormánykerék, valahol legbelül, a lélek legrejtettebb zugában, anélkül, hogy közbe tudnék avatkozni, vagy akár csak észrevenném.

Hadszintér. Az ütközet előző nap ért véget. Gyanús, turbános alakok fosztogatják a hullákat. Nedves meleg van, az embernek ellazul minden tagja, mint álmatlan lázban. Az elesettek között vannak, akik vörös kabátot viselnek, a rangjelzések már eltűntek. Közelebb lépek az egyik holttesthez, bő, pisztácia színű selyemnadrág van rajta, és arannyal-ezüsttel hímzett zubbony. Nem tudták ellopni, mert egy lándzsa szúrta át a testet, a vége beleállt a földbe. Fialat arcú, karcsú, magas rangú parancsnok lehetett. A turbánjából rájövök, hogy maharadzsa volt.

A gyanús alakok hirtelen eltűnnek. A távolból egy vörös kabátos lovas egyenesen felém tart. Megállítja a lovát, és hozzám fordul: „Kit keres itt?” „Turenne marsall osztagát keresem” – válaszolom. Meghökkenve néz rám. Ekkor már tudom, hogy eltévesztettem: ez nem az a csata, nem az a század, nem az a kontinens, de most már nem tudok helyesbíteni. A férfi leszáll a lóról, és a legnagyobb udvariassággal világosít fel: „Ez az assaye-i csatater, a Peshwah földjén. Amennyiben Sir Arthur Welsley-vel óhajt beszélni, most rögtön el tudom kísérni hozzá.” Nem tudok mit mondani. Csak állok ott, mint egy vak, aki próbálja megtalálni az utat a járókelők között. A lovas megvonja a vállát: „Akkor hát semmit sem tehetek önért” – és eltűnik arra, amerről jött. Sötétedik. Azon gondolkozom, hogy vajon hol lehet Turenne holtteste, és miközben ezen töprengek, már tudom, hogy ez az egész tévedés, nincs mit tenni. A levegőben fűszerillat keveredik pacsulí, sebekbe beszáradt kötszerek, halottakra tűző napsütés és frissen olajozott kardpengék szagával. Arra a nyomasztó bizonyosságra ébredek, hogy elvéstem az utat, amelynek végén az olyannyira sóvárgott rend várt volna rám.

Kórházban vagyok. Az ágyat függöny választja el a többitől. Nem vagyok beteg, fogalmam sincs, miért hoztak ide. Elhúzom a függönyt az egyik oldalon, újabb függöny van mögöttem, a szomszédos ágyat takarja. Egy női kéz lassan félrehúzza, és meglátom Flor Estévezet, lenge hálóingben, amelyet a múltott betegek szoktak viselni. Mosolyogva néz rám, melle, combja, félig eltakart szemérem szégyenlősen csábít, pedig a való életben egyáltalán nem jellemző rá a szégyenlősség. Mint mindig, a haja most is rendezetlen, akár egy mitologikus állat sörénye. Odafekszem mellé. Simogatni kezdjük egymást, hevesen és sürgetően, mint akik tudják, hogy nincs sok idejük, és hamarosan jön valaki. Amikor éppen beléhatolnék, hirtelen szétnyílik a függöny. Ministránsfiúk húzzák szét, egy pap pedig erősködik, hogy áldozzak meg. Erőnek erejével igyekszem visszahúzni a függönyt. Egy kehelyben ott a kezében az ostya, és az egyik ministránsfiú ezüst dobozkában nyújtja neki a szent olajakat. A pap megpróbálja feladni nekem az utolsó kenetet. Újra Flor Estévezre nézek, aki lesüti a szemét, mintha ezt az egészet ő szervezte volna, de nem tudom, miért. Flor megmártja a kezét az olajban és próbálja bedörzsölni vele a hímtagom, miközben énekelni kezd. Védtelenné tesz a szomorú dallam, és rettenetes becsapásként élem meg az események alakulását. Kiáltani akarok, reménytelenül, mint akinek elfogyott a levegője. Saját, groteszk üvöltésbe fulladó hangomra ébredek.

Pál Ágnes fordítása